
FOLKETINGET

Europaudvalget

Den Økonomiske Konsulent

EU-note

Til: Udvalgets medlemmer og stedfortrædere

Dato: 23. maj 2010

Oplæg til styrkelse af den økonomisk-politiske koordination i EU (Meddelelse fra Kommissionen).

Sammenfatning

De offentlige underskud og offentlige statsgæld er steget kraftigt under finanskrisen. De store finansielle hjælpepakker først og fremmest til Grækenland, nødvendiggør ifølge Kommissionen, at der strammes op i Stabilitets og Vækstpagten bestemmelser, for at undgå en yderligere forværring af EU's gældskrise. Der er mange forbedringsforslag i Kommissionens oplæg.

Hovedforslaget er, at der skabes et såkaldt "Europæisk semester", hvor EU-landenes stabilitets- og konvergensprogrammer forelægges i 1. halvår. Hermed kan Kommissionen og medlemslandene få et godt førstehåndsindtryk af landenes finanslovsforslag (dvs. både indtægter og udgifter) før det kommende finansår. Mulighederne er dermed større for at forebygge for store offentlige underskud.

Foranstaltningerne gennemføres ved konkrete EU-retsakter, og den nye procedure er forudset til at starte 1. januar 2011.

1. Indledning

Indledningsvist skriver Kommissionen i sin meddelelse, at den seneste tids begivenheder med store finansielle hjælpepakker til de eurolande med stor offentlig gæld – i første omgang Grækenland – gør det nødvendigt, at styrke samarbejdet om den økonomiske politik, herunder finanspolitikken. Samarbejdet må både gå ”i bredden og i dybden”, som det hedder og tillige omfatte vækst, inflation og konkurrenceevne.

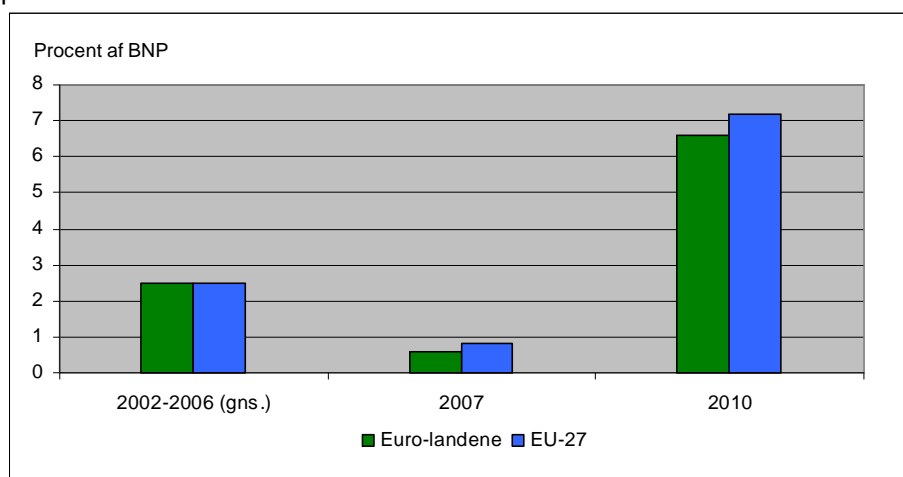
Europaudvalget har anmodet om et notat om Kommissionens oplæg. Oplæget gennemgås kort.

2. Hvad er problemet

Finanskrisen har været hård ved EU, og perioden før finanskrisen har ikke været præget af tilstrækkelig finansiell konsolidering op til krisen, selvom der er sket forbedringer. I nogle medlemsstater er indtægterne endvidere pisket kunstigt op ved uholdbare løft i boligbyggeriet, anlægsaktiviteter og finansielle tjenesteydelser. Når finanskrisen sætter ind, falder indtægterne sammen som et korthus. Det medfører, at de offentlige underskud stiger igen, og det får statsgælden til at blive uholdbar stor.

I **figur 1** er vist udviklingen i det **offentlige underskud** for **EU-27** og **eurolandene** før og efter finanskrisen.

Figur 1. Udviklingen i det **offentlige underskud** (pct. af BNP) for forskellige perioder.

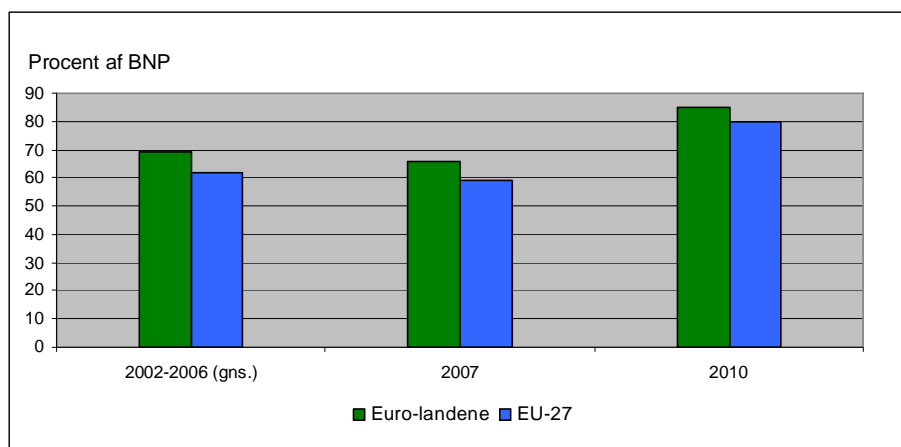

Kilde: Meddelelse fra Kommissionen (Com (2010) 250 final) og egne opstillinger

Det ses, at i 2007 (før finanskrisen) var der en god udvikling henimod balance på de offentlige budgetter, men derefter er det gået jævnt ned at bakke med stærkt stigende underskud.

I **figur 2** nedenfor er vist udviklingen i den **offentlige gæld** for **EU-27** og **eurolandene**.

Figur 2. Udviklingen i den offentlige gæld (pct. af BNP) for forskellige perioder.

Kilde: Meddelelse fra Kommissionen (Com (2010) 250 final) og egne opstillinger

Tallene her viser, at der frem til 2007 var tale om en vis nedbringelse af den offentlige gæld, til under 60 pct. for EU-27. Men herefter går det også her, den forkerte vej med stigende offentlig gæld, der i **2010** er oppe på knap 80 pct. for EU-27. For eurolandene er den offentlige gæld ca. 85 pct. af BNP. For **2011** regnes med yderligere stigning i gælden.

Men Kommissionen tilføjer, at **yderligere** offentlige potentielle gældsforpligtelser på ca. 25 pct. af BNP, forårsaget af de finansielle hjælpepakker, skaber bekymringer. Disse tal er **ikke** medtaget i gælden ovenfor.

Eurolandenes økonomi har desuden været præget af, at en række lande (Spanien, Portugal og Irland) har haft store **betalingsunderskud** som følge af **forringet** konkurrenceevne. Lande som Tyskland, Østrig, Finland og Holland har derimod haft meget store **betalingsoverskud**, som følge af **forbedret** konkurrenceevne. Den store forskel indenfor eurolandene, har skabt spændinger i eurosamarbejdet. Men det er vigtigt, at der fremover sker en opretning af de forskellige udviklinger i konkurrenceevnen, landene imellem, siger Kommissionen.

For Grækenlands vedkommende anføres, at det var en sløv finanspolitik, manglende reaktioner på ubalancer og statistiske fejlrapporteringer, der ledte til den store statsgæld, med efterfølgende mulighed for kollaps.

3. Forslag til stramninger (generelt)

Kommissionen forestiller sig, at **alle** EU-landene skal gennemføre følgende foranstaltninger:

- Mere **ex ante** (forudgående) koordination af den økonomiske politik, i stedet for den nuværende **ex post** (efterfølgende) koordination.
- Princippet om sunde offentlige finanser, der indgår i protokol nr. 12 til EU-traktaten, bør integreres i de **nationale love**.
- **Stabilitets- og Vækstpagten** bør forbedres (strammes op).
- Såkaldte implicitte og eksplicite **gældsforpligtigelser** bør tages med i betragtning, når gælden gøres op.
- Det bør være lettere, at **afskære** lande fra **fondsmidler**, når Stabilitets og Vækstpagten ikke overholdes.
- De nye **budgetretningslinjer**, der skal gælde fra 2012, bør afspejle, at der skal tages højde for, at landene overholder Stabilitets- og Vækstpagten.
- **Regional- og strukturfondene** bør i deres opbygning tage højde for, at landene skal være mere effektive i anvendelsen af midlerne.
- **Eurostat** (EU's statistiske kontor) bør have udvidede beføjelser til at indhente pålidelig statistik.

For **euro-landene** specielt foreslås:

- Der etableres et **pointsystem** (scoreboard), hvor udviklingen i landenes økonomiske nøgletal nøje følges. Nøgletallene kan være offentlig budgetbalance, offentlig gæld, konkurrenceevne, betalingsbalance, lønudvikling, m.v. **Udvikler nøgletallene sig skævt, kan der gribes tidligt ind.**
- Mere fokus på alle faktorer i de nationale budgetbalancer, dvs. både **indtægter** og **udgifter** bør gennemgås af Kommissionen.

4. Et "europæisk 1. halvår" med stramninger og koordination

Mere konkret foreslår Kommissionen, at der etableres et såkaldt "**Europæisk Semester**". Ud fra beskrivelsen af dette nye begreb, må det forstås således, at Stabilitets- og Konvergensprogrammerne for de enkelte lande, **hvert år gennemgås i 1. halv år (ex ante)**, således at gennemgangen og de nødvendige korrektioner, kan indgå i landenes finanslove for det efterfølgende år.

Det betyder, at Kommissionen og Rådet, får indblik i de **planlagte finanslove på et tidligt tidspunkt**. Det er specielt vigtigt, at eurolandenes "sammenslutning" (eurogruppen) får beføjelser i denne forbindelse.

Herudover foreslår Kommissionen, at der skabes rammer for et mere permanent finansielt hjælpesystem, der kan stå parat, hvis nye kriser opstår. Systemet skal bygge på, at hjælpepakker gives som **lån** på ret stramme vilkår, der giver incitament til hurtigst muligt, at gå tilbage til lån på markedsvilkår.

De enkelte forslag i meddelelsen vil skulle udmøntes i konkrete retsakter, og Kommissionen er parat hertil. **Det første europæiske halvår bør starte 1. januar 2011.**

Med venlig hilsen

Niels Hoffmeyer (3602)
(TB/LA)